

Тема 2.

Докази і доказування у кримінальному провадженні.

Доказами у кримінальному провадженні є фактичні дані, отримані у передбаченому КПК порядку, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню (ч.1 ст. 84 КПК).

ВАЖЛИВО!

Докази є належними, якщо вони прямо чи непрямо підтверджують існування чи відсутність обставин, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні, та інших обставин, які мають для нього значення, а також достовірність чи недостовірність, можливість чи неможливість використання інших доказів (ч.1 ст.85 КПК).

ВАЖЛИВО!

Докази є **допустимими**, якщо вони отримані у порядку, встановленому КПК. Недопустимий доказ – отриманий внаслідок істотного порушення прав та свобод людини (ст.87 КПК) чи щодо відомостей про особу підозрюваного, обвинуваченого (ст.88 КПК) не може бути використаний при прийнятті процесуальних рішень, на нього не може посилається суд при ухваленні судового рішення.

Питання щодо допустимості доказів вирішуються судом:

- у нарадчій кімнаті під час ухвалення судового рішення;
- під час судового розгляду (у разі встановлення очевидної недопустимості доказу).

Наслідки – неможливість дослідження такого доказу або припинення його дослідження в суді, якщо таке дослідження було розпочате.

Предмет доказування – це визначена у законі сукупність обставин, що утворюють юридично значимі елементи встановлення об'єктивної істини з метою досягнення виконання завдань КП та правильного вирішення кримінальних проваджень.

Ці обставини обов'язково повинні бути встановлені або спростовані при доказуванні.

Перелік обставин, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні:

- 1) подія кримінального правопорушення (час, місце, спосіб та інші обставини вчинення кримінального правопорушення);
- 2) винуватість обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, форма вини, мотив і мета вчинення кримінального правопорушення;
- 3) вид і розмір шкоди, завданої кримін. п/порушенням, а також розмір процесуальних витрат;

Перелік обставин, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні:

- 4) обставини, які впливають на ступінь тяжкості кримін. п/порушення, характеризують особу обвинуваченого, обтяжують чи пом'якшують покарання, виключають кримін. відповідальність або є підставою закриття КП;
- 5) обставини, що є підставою для звільнення від кримін. відповідальності або покарання;
- 6) обставини щодо одержання грошей, цінностей та іншого майна, яке підлягає спеціальній конфіскації;
- 7) обставини, що є підставою для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру (ст.ст.96-3 – 96-11 КК України, ст.64-1 КПК).

Обов'язок доказування покладається на:

- слідчого, прокурора – обставин, визначених у ч.1 ст.91 КПК;
- потерпілого – у випадках відмови прокурора від державного обвинувачення (ч.ч.2-4 ст.340 КПК);
- сторону, що подає докази щодо розміру процесуальних витрат та обставин, які характеризують обвинуваченого і доказує їх належність та допустимість (ч.2 ст.92 КПК).

Процесуальні джерела доказів – це форма закріплення та збереження фактичних даних, можливих для використання у КП, що включає в себе: показання, речові докази, документи, висновки експертів (ч.2 ст.84 КПК). Перелік є **вичерпним**, тож фактичні дані, зафіксовані в інших джерелах, визнаються недопустимими.

ПРОЦЕСУАЛЬНІ
ДЖЕРЕЛА
ДОКАЗІВ

показання

речові
докази

документи

ВИСНОВКИ
експертів

Показання як джерело доказів –

це відомості, які надаються в усній або письмовій формі під час допиту підозрюваним, обвинуваченим, свідком, потерпілим, експертом щодо відомих їм обставин у КП, що мають значення для цього КП (ч.1 ст.95 КПК).

Мають право давати показання – підозрюваний, обвинувачений, потерпілий (ч.2 ст.95 КПК).

Зобов'язані давати показання – свідок і експерт (ч.3 ст.95 КПК).

ЦІКАВА НОВАЦІЯ У КПК

Показаннями з чужих слів є висловлювання, здійснене в усній, письмовій або іншій формі, щодо певного факту, яке ґрунтується на поясненні іншої особи. Суд має право визнати допустимим доказом показання з чужих слів незалежно від можливості допитати особу, яка надала первинні пояснення, у виняткових випадках, якщо такі показання є допустимим доказом згідно з іншими правилами допустимості доказів.

Речові докази як джерела доказів –

це матеріальні об'єкти, які були знаряддям вчинення злочину, зберегли на собі його сліди або містять інші відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час КП, у тому числі предмети, що були об'єктом протиправних дій, гроші, цінності та інші речі, набуті особою кримінально протиправним шляхом або отримані юридичною особою (ч.1 ст.98 КПК).

Документ як джерело доказів –

це спеціально створений з метою збереження інформації матеріальний об'єкт, який містить зафіксовані за допомогою письмових знаків, звуку, зображення тощо відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час КП (ч.1 ст.99 КПК).

Документи є речовими доказами, якщо вони містять їх ознаки.

Висновок експерта як джерело доказів –

це докладний опис проведених експертом досліджень та зроблені за їх результатами висновки, обґрунтовані відповіді на запитання, поставлені особою, яка залучила експерта, або слідчим суддею чи судом, що доручив проведення експертизи (ч.1 ст.101 КПК).

**ПРОЦЕС
ДОКАЗУВАННЯ**

```
graph TD; A[ПРОЦЕС ДОКАЗУВАННЯ] --- B[ЗБИРАННЯ ДОКАЗІВ]; A --- C[ПЕРЕВІРКА ДОКАЗІВ]; A --- D[ОЦІНКА ДОКАЗІВ];
```

The diagram illustrates the process of evidence handling, structured into three sequential stages. At the top, a horizontal bar is divided into three segments: dark blue, light blue, and grey. Below this, a dark blue background contains three light blue rounded rectangular boxes. The top box, labeled 'ПРОЦЕС ДОКАЗУВАННЯ', is connected by vertical lines to the three boxes below it: 'ЗБИРАННЯ ДОКАЗІВ' on the left, 'ПЕРЕВІРКА ДОКАЗІВ' in the center, and 'ОЦІНКА ДОКАЗІВ' on the right.

**ЗБИРАННЯ
ДОКАЗІВ**

**ПЕРЕВІРКА
ДОКАЗІВ**

**ОЦІНКА
ДОКАЗІВ**

Жоден доказ не має наперед встановленої сили (ч.2 ст.94 КПК). Це правило означає відсутність формальних умов, які б давали підстави вважати один доказ більш достовірним, ніж інший. У кожному конкретному випадку ретельно оцінюється і встановлюється достовірність доказів, виходячи з обставин і особливостей кожної окремої особи.